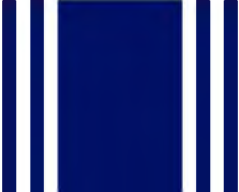

GHID
PRIVIND INCOMPATIBILITĂȚILE
ȘI CONFLICTELE DE INTERESE

AGENȚIA NAȚIONALĂ
DE INTEGRITATE (A.N.I.)

- 2017 -

AGENȚIA NAȚIONALĂ
DE INTEGRITATE (ANI)

GHID PRIVIND INCOMPATIBILITĂȚILE ȘI CONFLICTELE DE INTERESE

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE

- 2017 -

CUPRINS

CONFLICTELE DE INTERESE	04
Definiție	04
Tipuri de conflicte de interese	05
Legi relevante pentru reglementarea conflictului de interese	05
Conflictul de interese în legislația românească	06
A. Drept penal	06
B. Drept administrativ	08
Pentru parlamentari – senatori și deputați	08
Pentru membrii Guvernului și alte funcții publice de autoritate din administrația publică centrală și locală	09
Pentru toate categoriile de aleși locali	09
Primari și viceprimari	10
Consilieri locali	10
Președinți și vicepreședinți de consilii județene	11
Consilieri județeni	11
Pentru funcționarii publici	12
Declarația de interese	12
Diferența între conflicte de interese și incompatibilități	14
INCOMPATIBILITĂȚILE	15
Pentru parlamentari – senatori și deputați	15

Pentru membrii Guvernului și alte funcții publice de autoritate din administrația publică centrală și locală	18
Pentru aleșii locali	19
Primari	19
Viceprimari	20
Președintele consiliului județean	22
Vicepreședintele consiliului județean	23
Consilieri locali	23
Consilieri județeni	25
Prefect și subprefect	26
Când intervine incompatibilitatea?	27
Pentru funcționarii publici	27
Raporturi ierarhice directe	29
Candidaturi	29
Apartenența la formațiuni politice	30
Incompatibilități privind apartenența la organele de conducere a sindicatelor	30
Sanțiuni	30
ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI	31

ROMÂNIA CONFLICTELE DE INTERESE

1 DEFINIȚIE:

Un oficial public este în conflict de interese atunci când, în virtutea funcției publice pe care o ocupă, ia o decizie sau participă la luarea unei decizii cu privire la care are și un interes personal.

Recomandarea 10/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei include o definiție a conflictului de interese pentru funcționarii publici în articolul 13:

Conflictul de interese apare atunci când funcționarul public are un interes personal care influențează sau pare să influențeze îndeplinirea atribuțiilor sale oficiale cu imparțialitate și obiectivitate. Interesele private ale funcționarului public pot include un beneficiu pentru sine sau pentru familia sa, pentru rudele sale apropiate, pentru prieteni, pentru persoane sau organizații cu care funcționarul public a avut relații politice sau de afaceri. Interesul personal se poate referi și la orice datorii pe care funcționarul public le are față de persoanele enumerate mai sus¹.

Conform O.E.C.D.², conflictul de interese implică un conflict între datoria față de public și interesele personale ale unui oficial public. Conflictul de interese apare atunci când interesele oficialului public ca persoană privată influențează sau ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obligațiilor și responsabilităților oficiale.

Vom analiza pe rând părțile componente ale acestei definiții:

1. Participarea la luarea unei decizii - așa cum vom vedea mai jos, această condiție este îndeplinită atât atunci când decizia depinde exclusiv de voința oficialului public în cauză, cât și atunci când acțiunea oficialului public respectiv reprezintă doar o verigă din procesul de luare a deciziei. Condiția este îndeplinită

¹Recommendation No. R (2000) 10 of the Committee of Ministers to Member states on codes of conduct for public officials, disponibil la adresa: <https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=353945&Site=CM>.

²Managing Conflict of Interest in the Public Service, disponibil la adresa: <http://www.oecd.org/dataoecd/17/23/33967052.pdf>.

și atunci când oficialul public este parte a unui organism colectiv care decide prin vot, iar acesta participă la dezbateri și la vot.

2. Existența unui interes personal - acesta poate fi reprezentat de un beneficiu pe care oficialul public sau o persoană apropiată acestuia îl obține ca urmare a deciziei luate. Așadar, pentru a se afla într-un conflict de interese, oficialul public trebuie să ia parte la luarea unei decizii care să îi afecteze un interes personal.

2 TIPURI DE CONFLICTE DE INTERESE:

Conflictul de interese poate fi de mai multe tipuri. Poate fi potențial în situația în care un oficial are interese personale de natură să producă un conflict de interese dacă ar trebui luate o decizie publică.

Conflictul de interese potențial - X este arhitectul șef al orașului ABC, iar fratele său este directorul unei mari companii de construcții.

Conflictul de interese actual apare în momentul în care oficialul este pus în situația de a lua o decizie care l-ar avantaja sau care ar avantaja un apropiat de-al său sau un partener de afaceri.

Conflictul de interese actual - X este arhitectul șef al orașului ABC, iar compania fratelui său a depus documentația pentru obținerea unei autorizații de construcție în respectivul oraș.

Al treilea tip de conflict de interese este cel consumat, în care oficialul public participă la luarea deciziei cu privire la care are un interes personal, încălcând prevederile legale.

Conflictul de interese consumat - X, în calitate sa de arhitect șef al orașului ABC, a semnat autorizația de construcție solicitată de compania fratelui său.

Așteptările publicului privind conduita pe care oficialul public trebuie să o aibă variază în funcție de tipul concret de conflict de interese existent la un anumit moment. Dacă, în cazul conflictului de interese potențial, conduita cerută oficialului este mai degrabă pe exercitarea în mod transparent și echidistant a atribuțiilor sale, în cazul conflictului de interese actual, oficialul trebuie să se abțină de la luarea oricăror decizii, informându-și superiorul ierarhic despre situația apărută. Conflictul de interese consumat apare în cazul în care oficialul nu s-a abținut de la luarea unei decizii în ipoteza unui conflict de interese actual și implică latura sancționatorie a reglementării.

3 LEGI RELEVANTE PENTRU REGLEMENTAREA CONFLICTULUI DE INTERESE:

① Pentru aspectele administrative:

- Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale;
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției;
- Legea nr. 393/2004 privind statutul aleșilor locali;

- Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor;

- Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative.

② Pentru aspectele penale:

- Codul Penal al României;
- Legea nr. 78/2000, privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

④ GRADE DE RUDENIE ȘI AFINITATE (art. 405-407 din Legea nr. 287 din 17 iulie 2009, republicată, privind Codul civil):

Pentru a nu exista confuzii, cu titlu de exemplu, vom defini care sunt gradele de rudenie și de afinitate. Gradul de rudenie se aplică după cum urmează:

- **gradul I:** fiul și tatăl;
- **gradul II:** frații, nepotul și bunicul;
- **gradul III:** unchiul și nepotul de frate;
- **gradul IV:** verii.

Relația de afinitate apare între un soț/soție și rudele celui/lalt soț/soție. Gradul de afinitate este luat în calcul astfel:

- **gradul I:** mama și soția fiului acesteia/soacra și nora;
- **gradul II:** cumnatele și cumnații;
- **gradul III:** unchiul și soția nepotului de frate;
- **gradul IV:** verii, soții și soțiile acestora.

⑤ CONFLICTUL DE INTERESE ÎN LEGISLAȚIA ROMÂNEASCĂ:

A. Drept penal: Cod Penal - Articolul 301 - Competența aparține Parchetului de pe lângă Judecătoria:

Articolul 301 din Codul Penal al României stabilește că funcționarii publici nu pot lua parte la luarea unei decizii dacă aceasta aduce un folos patrimonial pentru:

- propria persoană;
- soțul său, o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv;
- o persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură.

Conform art. 175 alin. (1) din Codul Penal, funcționarul public este definit ca orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei unități dintre cele la care se referă art. 176, respectiv autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public, administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public.

Prin funcționar se înțelege persoana menționată în alin. (1), precum și orice salariat care exercită o însărcinare în serviciul unei alte persoane juridice decât cele prevăzute în acel alineat.

Fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, îndeplinește un act ori participă la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos patrimonial pentru aceste categorii, se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea dreptului de a ocupa o funcție publică.

Dispozițiile nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.

Atenție:

1. Folosul obținut este exclusiv patrimonial.

2. Sfera persoanelor pentru care poate fi generat folosul este circumstanțiată:

- pentru propria persoană;
- pentru soț sau o rudă sau afin (rudele soțului) până la gradul II inclusiv - adică părinți, copii, frați, surori și soții sau soțiile acestora;
- pentru persoane cu care s-a aflat în raporturi comerciale sau de muncă în ultimii 5 ani;
- pentru persoane de la care a beneficiat de servicii sau foloase de orice natură.

3. În tradiția reglementărilor românești, procedurile privind actele normative au fost constant excluse de la aplicarea prevederilor referitoare la conflictul de interese. Rațiunea acestei excepții ține de natura actelor normative. Acestea au aplicabilitate generală. Uneori, în practică, sub titulatura de act normativ se ascund acte individuale, acte care de fapt privesc un singur sau un număr limitat de subiecți de drept.

Alte infracțiuni înrudite, Legea nr. 78/2000 - competența aparține Direcției Naționale Anticorupție sau, după caz, altor structuri de parchet din Ministerul Public.

Conform art. 12, se pedepsesc cu închisoarea de la 1 la 5 ani faptele de mai jos, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite:

- efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;

- folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

Conform art. 13, se pedepsește cu închisoarea la unu la cinci ani fapta persoanei care deține o funcție de conducere într-un partid, într-un sindicat sau patronat ori în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, de a folosi influența ori autoritatea sa în scopul obținerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite.

Exemplu:

Doamna X este primar al comunei A. În timpul exercitării funcției, obține informații despre proprietăți care urmează a fi expropriate. Primarul X cumpără proprietățile respective și primește despăgubiri pe ele. Acest caz depășește conflictul de interese și se încadrează în prevederile articolului 12.

Pentru situațiile reglementate penal, atunci când sunt întrunite condițiile enumerate în art. 301 sau de alte infracțiuni speciale.

B. Drept administrativ - Competența aparține Agenției Naționale de Integritate (A.N.I.):

1. Pentru parlamentari - senatori și deputați:

Conform art. 70 din Legea nr. 161/2003, prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative, iar potrivit prevederilor art. 71 din același act normativ, principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnităților publice și funcțiilor publice sunt: imparțialitatea, integritatea, transparența deciziei și supremația interesului public.

Potrivit prevederilor art. 19 din Legea nr. 96/2006, fapta deputatului sau senatorului de a încălca legislația în materie privind conflictul de interese constituie abatere disciplinară și se sancționează cu diminuarea indemnizației cu 10% pe o perioadă de maximum 3 luni. Sancțiunea se aplică de către Biroul permanent al Camerei din care face parte deputatul sau senatorul.

Deputatul sau senatorul se află în conflict de interese la expirarea termenului prevăzut în Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare, de la data luării la cunoștință a raportului de evaluare al Agenției Naționale de Integritate, dacă în acest termen deputatul sau senatorul nu a contestat raportul la instanța de contencios administrativ. Luarea la cunoștință se face prin comunicarea raportului Agenției Naționale de Integritate, sub semnătură de primire, către deputatul sau senatorul în cauză ori, în cazul în care refuză primirea, prin anunțul făcut de către președintele de ședință în plenul Camerei din care face parte.

În situația în care Agenția Națională de Integritate a finalizat un raport de evaluare privind existența unui conflict de interese a unui deputat sau senator, raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de

la finalizare persoanei în cauză, precum și Camerei din care aceasta face parte, în conformitate cu art. 21 alin. (4) din Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare. Biroul permanent al Camerei din care face parte persoana în cauză o înștiințează de urgență pe aceasta, punându-i la dispoziție o copie a raportului.

Conform art. 38 alin. (11) din Legea nr. 96/2006, membrii familiei deputatului sau senatorului ori rudele/afinii acestuia până la gradul al III-lea nu pot fi angajați la respectivul birou parlamentar.

Exemplu: X este deputat în Parlamentul României. La Biroul parlamentar al deputatului, pe lângă alte persoane, figurează angajat și fratele acestuia.

2. Pentru membrii Guvernului și alte funcții publice de autoritate din administrația publică centrală și locală:

Conform art. 72 și art. 73 din Legea nr. 161/2003, persoana care exercită funcția de membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat sau funcții asimilate acestora, prefect ori subprefect este obligată să nu emită un act administrativ sau să nu încheie un act juridic ori să nu ia sau să nu participe la luarea unei decizii în exercitarea funcției publice de autoritate, care produce un folos material pentru sine, pentru soțul său ori rudele sale de gradul I. Obligațiile prevăzute mai sus nu privesc emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative.

Încălcarea obligațiilor prevăzute în art. 72 alin. (1) constituie abatere administrativă, dacă nu este o faptă mai gravă, potrivit legii, iar actele administrative emise sau actele juridice încheiate prin încălcarea obligațiilor prevăzute în art. 72 alin. (1) sunt lovite de nulitate absolută.

Exemplu: X este secretar de stat în cadrul ministerului Y și, în exercitarea funcției, a semnat un contract de prestări servicii cu o societate comercială în cadrul căreia soția sa deține funcția de director.

3. Pentru toate categoriile de aleși locali:

Conform art. 75 din Legea nr. 393/2004, aleșii locali au un interes personal³ într-o anumită problemă, dacă au posibilitatea să anticipeze că o decizie a autorității publice din care fac parte ar putea genera un beneficiu sau un dezavantaj pentru:

- propria persoană;
- soț, soție, rude sau afini până la gradul al doilea inclusiv;
- orice persoană fizică sau juridică cu care au o relație de angajament, indiferent de natura acestuia;
- o societate comercială la care dețin calitatea de asociat unic, funcția de administrator sau de la care obțin venituri;
- o altă autoritate din care fac parte;

³ Atât potențial, cât și actual.

- orice persoană fizică sau juridică, alta decât autoritatea din care fac parte, care a făcut o plată către aceștia sau a efectuat orice fel de cheltuieli ale acestora;

- o asociație sau fundație din care fac parte.

Potrivit art. 4 din aceeași lege, aleșii locali sunt obligați să menționeze expres situațiile în care interesele lor personale contravin intereselor generale. În cazurile în care interesul personal nu are caracter patrimonial, consiliile locale pot permite participarea la vot a consilierului.

4. Primari și viceprimari:

Conform art. 76, alin. (1) din Legea nr. 161/2003, primarii și viceprimarii sunt obligați să nu emită un act administrativ sau să nu încheie un act juridic ori să nu emită o dispoziție dacă aduce vreun folos material pentru:

- propria persoană;
- pentru soț/soție;
- rudele sale de gradul I.

Actele emise cu încălcare acestei reguli sunt lovite de nulitate absolută.

Exemplu:

X este primar în localitatea A. Fiul și soția sa sunt administratori la societatea comercială D. X încheie un contract cu societatea comercială D.

5. Consilieri locali:

Legea nr. 215/2001, art. 46 interzice consilierilor locali să ia parte la deliberarea și adoptarea hotărârilor în care au un interes patrimonial față de problema supusă dezbaterii. Interesul poate fi personal sau prin soție/soț, afini sau rude de până la gradul al patrulea inclusiv.

Hotărârile adoptate prin încălcarea acestei prevederi sunt nule de drept. Nulitatea se constată de către instanța de contencios administrativ. Acțiunea poate fi introdusă de orice persoană interesată.

Consilierii trebuie să anunțe la începutul ședinței un potențial conflict, aspect care se consemnează alături de abținerea de la vot în procesul verbal al ședinței (art. 77 alin. (2) din Legea nr. 393/2004).

Atenție:

Conform art. 90 din Legea nr. 161/2003, consilierii locali care au funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor ori alte funcții de conducere, precum și calitatea de acționar sau asociat la societățile comerciale cu capital privat sau cu capital majoritar de stat ori cu capital al unei unități administrativ-teritoriale nu pot încheia contracte comerciale de prestări de servicii, de executare de lucrări, de furnizare de produse sau contracte de asociere cu autoritățile administrației publice locale din care fac parte, cu instituțiile sau regiile

autonome de interes local aflate în subordinea ori sub autoritatea consiliului local sau județean respectiv ori cu societățile comerciale înființate de consiliile locale sau consiliile județene respective.

Încălcarea dispoziției de mai sus atrage încetarea de drept a mandatului de ales local la data încheierii contractelor.

Exemplu:

X este consilier local în localitatea Y, X este directorul general al firmei ABC. În consiliul local este înaintat un proiect de hotărâre prin care se propune reducerea cu 20% a taxei de depozitare a gunoiului pentru firma ABC. Consilierul local votează proiectul de hotărâre.

6. Președinți și vicepreședinți de consilii județene:

Președinților și vicepreședinților de consilii județene li se interzice, conform reglementărilor Legii nr.161/2003, articolul 77⁴, să ia parte la deliberarea și adoptarea hotărârilor în care au un interes patrimonial față de problema supusă dezbaterii. Interesul poate fi personal sau prin soție/soț, afini sau rude de până la gradul al patrulea inclusiv.

Hotărârile adoptate prin încălcarea acestei prevederi sunt nule de drept. Nulitatea se constată de către instanța de contencios administrativ. Acțiunea poate fi introdusă de orice persoană interesată.

7. Consilieri județeni:

Articolul 77 din Legea nr. 161/2003 nu permite consilierilor județeni să ia parte la deliberarea și adoptarea de hotărâri dacă au un interes patrimonial în problema supusă dezbaterii. Interesul poate fi personal sau prin soție/soț, afini sau rude de până la gradul al patrulea inclusiv.

Aceștia trebuie să își prezinte interesele personale la începutul ședinței dacă participarea la luarea deciziei ar aduce beneficii personale, pentru soț/soție, afini sau rude de până la gradul al patrulea inclusiv. Acest fapt se concretizează în anunțarea potențialului conflict și abținerea de la vot, fapte care se consemnează în procesul verbal al ședinței (art. 77 alin. (2) din Legea nr. 393/2004).

Hotărârile adoptate prin încălcarea acestei prevederi sunt nule de drept. Nulitatea se constată de către instanța de contencios administrativ. Acțiunea poate fi introdusă de orice persoană interesată.

Atenție:

Conform Legii nr. 161/2003, articolul 90, consilierii județeni care au funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor ori alte funcții de conducere, precum și calitatea de acționar sau asociat la societățile comerciale cu capital privat sau cu capital majoritar de stat ori cu capital al unei unități administrativ-teritoriale nu pot

⁴ Acesta face trimitere la prevederile articolului 47 din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată.

încheia contracte comerciale de prestări de servicii, de executare de lucrări, de furnizare de produse sau contracte de asociere cu autoritățile administrației publice locale din care fac parte, cu instituțiile sau regiile autonome de interes local aflate în subordinea ori sub autoritatea consiliului local sau județean respectiv ori societățile comerciale înființate de consiliile locale sau consiliile județene respective.

Încălcarea dispoziției de mai sus atrage încetarea de drept a mandatului de ales local la data încheierii contractelor.

8. Pentru funcționarii publici:

Situațiile în care un funcționar public se află în conflict de interese sunt specificate în articolul 79, cartea I, titlul IV, capitolul I din Legea nr. 161/2003. Acesta apare atunci când:

- este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial;
- participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu funcționari publici care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;
- interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.

În situația în care există un conflict de interese, funcționarul este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. Acesta este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a funcției publice, în termen de cel mult 3 zile de la data luării la cunoștință. Încălcarea dispozițiilor poate atrage, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă ori penală, potrivit legii.

În cazurile menționate anterior, conducătorul autorității sau instituției publice, la propunerea șefului ierarhic căruia îi este subordonat direct funcționarul public în cauză, va desemna un alt funcționar public, care are aceeași pregătire și nivel de experiență.

6 DECLARAȚIA DE INTERESE:

Legea nr. 393/2004 cuprinde prevederi care definesc interesele personale care pot conduce, pe de o parte, la conflictul de interese propriu-zis, actual, cât și la cel aparent și, pe de altă parte, depășește sfera de declarare a intereselor, prin intermediul declarației de interese - obligatorie conform Legii nr. 176/2010.

Astfel, declarația de interese nu include spre exemplu membrii de familie, ori conflictul de interese definit prin Legea nr. 393/2004 se referă și la aceștia. Aceste situații care generează conflictul de interese potrivit Legii nr. 393/2004 trebuie făcute publice în conformitate cu această lege, nu în conformitate cu Legea nr. 176/2010, în care nu sunt prevăzute. Așadar, sunt interese care nu sunt incluse în declarația de interese obligatorie prin Legea nr. 176/2010, dar care conduc conform legislației la conflicte de interese.

Mai mult, Legile nr. 161/2003 și nr. 215/2001 stabilesc anumite obligații specifice pentru consilierii locali și județeni, pentru primari și viceprimari, precum și pentru președintele și vicepreședintele consiliului județean. Cu toate acestea, Legea nr. 393/2004 cuprinde obligații mai stricte, care se aplică în practică chiar

dacă nu sunt acoperite și de actele normative menționate anterior (Legile nr. 161/2003 și nr. 215/2001). Spre exemplu, dacă acțiunea unui primar se include în definiția Legii nr. 393/2004, dar nu apare și în Legea nr. 161/2003, ea va fi sancționată conform prevederilor din primul act normativ. Un astfel de caz este situația avantajelor nepatrimoniale acoperite de Legea nr. 393/2004, dar nu și de Legea nr. 161/2003.

Potrivit articolului 74 din Legea nr. 393/2004, aleșii locali⁵ sunt obligați să își facă publice interesele personale printr-o declarație pe propria răspundere - depusă în dublu exemplar la secretarul unității administrativ teritoriale.

Un exemplar al declarației se păstrează de către secretar într-un dosar special, denumit registru de interese. Cel de-al doilea exemplar se transmite la secretarul general al prefecturii, care le va păstra în registrul general de interese.

Declarația privind interesele personale include conform articolului 76 din Legea nr. 393/2004:

- funcțiile deținute în cadrul societăților comerciale, autorităților și instituțiilor publice, asociațiilor și fundațiilor;
- veniturile obținute din colaborarea cu orice persoană fizică sau juridică și natura colaborării respective;
- participarea la capitalul societăților comerciale, dacă aceasta depășește 5% din capitalul societății;
- participarea la capitalul societăților comerciale, dacă aceasta nu depășește 5% din capitalul societății, dar depășește valoarea de 100.000.000 Lei;
- asociațiile și fundațiile ai căror membri sunt;
- bunurile imobile deținute în proprietate sau în concesiune;
- funcțiile deținute în cadrul societăților comerciale, autorităților sau instituțiilor publice de către soț/soție;
- bunurile imobile deținute în proprietatea sau în concesiune de către soț/ soție și copii minori;
- lista proprietăților deținute pe raza unității administrativ-teritoriale din ale căror autorități ale administrației publice locale fac parte;
- cadourile și orice beneficii materiale sau avantaje făcute de orice persoană fizică ori juridică, legate sau decurgând din funcția deținută în cadrul autorității administrației publice locale; orice cadou sau donație primită de aleșii locali într-o ocazie publică sau festivă devin proprietatea acelei instituții ori autorități;
- orice alte interese, stabilite prin hotărâre a consiliului local, în cazul primarilor, viceprimarilor și consilierilor locali, sau prin hotărâre a consiliului județean, în cazul președintelui și vicepreședintelui acestuia și al consilierilor județeni.

Registrul de interese are caracter public, putând fi consultat de către orice persoană, în condițiile prevăzute de Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public (articolul 78 din Legea nr. 393/2004).

⁵ Prin aleși locali, înțelegem: aleșii locali (primar, viceprimar, consilier local, consilier județean, președinte al consiliului județean, vicepreședinte al consiliului județean), persoanele cu funcții de conducere și de control.

Potrivit art. 111* din Legea nr. 161/2003 (* Art. 111 alin. (2) a fost modificat prin art. II din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 14/2005. Ulterior, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 14/2005 a fost abrogată prin Legea nr. 176/2010. Art. 3 alin. (3) din Legea nr. 176/2010 prevede că: "Declarațiile de interese se fac în scris, pe propria răspundere, și cuprind funcțiile și activitățile prevăzute în anexa nr. 2, potrivit prevederilor Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare"):

(1) Persoanele care exercită demnitățile publice și funcțiile publice prevăzute în prezentul titlu vor depune o declarație de interese, pe propria răspundere, cu privire la funcțiile și activitățile pe care le desfășoară, cu excepția celor legate de mandatul sau funcția publică pe care o exercită.

(2) Funcțiile și activitățile care se includ în declarația de interese sunt:

a) calitatea de asociat sau acționar la societăți comerciale, companii/societăți naționale, instituții de credit, grupuri de interes economic, precum și membru în asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale;

b) funcția de membru în organele de conducere, administrare și control ale societăților comerciale, regiilor autonome, companiilor/societăților naționale, instituțiilor de credit, grupurilor de interes economic, asociațiilor sau fundațiilor ori al altor organizații neguvernamentale;

c) calitatea de membru în cadrul asociațiilor profesionale și/sau sindicale;

d) calitatea de membru în organele de conducere, administrare și control, retribuite sau neretribuite, deținute în cadrul partidelor politice, funcția deținută și denumirea partidului politic.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (1), care nu îndeplinesc alte funcții sau nu desfășoară alte activități decât cele legate de mandatul sau funcția pe care o exercită, depun o declarație în acest sens.

7 DIFERENȚA ÎNTRE CONFLICTE DE INTERESE ȘI INCOMPATIBILITĂȚI:

Una dintre cele mai frecvente probleme care se manifestă atât în sistemul administrativ, cât și în mass-media, este confuzia care se creează între conflictul de interese și incompatibilități. Dacă, pentru existența unui conflict de interese persoanele publice, trebuie să ia o decizie care să influențeze un interes personal, pentru a se afla într-o situație de incompatibilitate un oficial public nu trebuie să ia nicio decizie, fiind suficient faptul că ocupă concomitent două sau mai multe funcții al căror cumul este interzis de lege.

Exemplu de conflict de interese:

Primarul A din orașul X semnează un contract cu firma soției sale. Un alt exemplu este organizarea unei licitații de către Consiliul Județean B la care participă și câștigă firma fratelui președintelui consiliului.

Exemplu de incompatibilitate:

Viceprimarul X deține în același timp și funcția de membru al consiliului de administrație al unei regii autonome de interes local sau a unei societăți comerciale aflate în subordinea consiliului local.

INCOMPATIBILITĂȚILE

Incompatibilitățile reflectă acele situații în care un oficial public ocupă mai multe funcții în același timp, deși acest cumul este interzis de lege.

1. PENTRU PARLAMENTARI - SENATORI ȘI DEPUTAȚI:

Incompatibilități privind calitatea de parlamentar, specificate în Legea nr. 161/2003:

Potrivit prevederilor art. 81, calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice de autoritate, potrivit Constitutiei, cu excepția celei de membru al Guvernului.

Prin funcții publice de autoritate, incompatibile cu calitatea de deputat sau de senator, se înțelege funcțiile din administrația publică asimilate celor de ministru, funcțiile de secretar de stat, subsecretar de stat și funcțiile asimilate celor de secretar de stat și subsecretar de stat din cadrul organelor de specialitate din subordinea Guvernului sau a ministerelor, funcțiile din Administrația Prezidențială, din aparatul de lucru al Parlamentului și al Guvernului, funcțiile de conducere specifice ministerelor, celorlalte autorități și instituții publice, funcțiile de consilieri locali și consilieri județeni, de prefecți și subprefecți și celelalte funcții de conducere din aparatul propriu al prefecturilor, funcțiile de primar, viceprimar și secretar ai unităților administrativ-teritoriale, funcțiile de conducere și execuție din serviciile publice descentralizate ale ministerelor și celorlalte organe din unitățile administrativ-teritoriale și din aparatul propriu și serviciile publice ale consiliilor județene și consiliilor locale, precum și funcțiile care, potrivit legii, nu permit persoanelor care le dețin să candideze în alegeri.

Potrivit prevederilor art. 82, calitatea de deputat și senator este, de asemenea, incompatibilă cu:

- funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, precum și la instituțiile publice;

- funcția de președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la societățile comerciale prevăzute la lit. a);

- funcția de reprezentant al statului în adunările generale ale societăților comerciale prevăzute la lit. a);

- funcția de manager sau membru al consiliilor de administrație ale regiilor autonome, companiilor și societăților naționale;

- calitatea de comerciant persoană fizică;

- calitatea de membru al unui grup de interes economic;
- o funcție publică încredințată de un stat străin, cu excepția acelor funcții prevăzute în acordurile și convențiile la care România este parte;
- funcția de președinte, vicepreședinte, secretar și trezorier al federațiilor și confederațiilor sindicale.

În mod excepțional, Biroul permanent al Camerei Deputaților sau Senatului, la propunerea Guvernului și cu avizul comisiilor juridice, poate aproba participarea deputatului sau a senatorului ca reprezentant al statului în adunarea generală a acționarilor ori ca membru în consiliul de administrație al regiilor autonome, companiilor sau societăților naționale, instituțiilor publice ori al societăților comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, de interes strategic sau în cazul în care un interes public impune aceasta.

Deputații și senatorii pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar-artistice.

Potrivit prevederilor art. 82¹, deputatul sau senatorul care, pe durata exercitării mandatului de parlamentar, dorește să exercite și profesia de avocat nu poate să pledeze în cauzele ce se judecă de către judecătorii sau tribunale și nici nu poate acorda asistență juridică la parchetele de pe lângă aceste instanțe.

Deputatul sau senatorul aflat în situația prevăzută la alin. (1) nu poate acorda asistență juridică suspectilor ori inculpaților și nici nu îi poate asista sau reprezenta în instanțe în cauzele penale privind:

- infracțiunile de corupție, infracțiunile asimilate infracțiunilor de corupție, precum și infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;
- infracțiunile prevăzute în Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare;
- infracțiunile de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile, prevăzute la art. 209 - 217 din Codul penal;
- infracțiunea de spălare a banilor, prevăzută în Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, republicată;
- infracțiunile contra securității naționale, prevăzute la art. 394 - 410 și 412 din Codul penal, precum și cele prevăzute de Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României;
- infracțiunile contra înfăptuirii justiției, prevăzute la art. 266 - 288 din Codul penal;
- infracțiunile de genocid, contra umanității și de război, prevăzute la art. 438 - 445 din Codul penal.

Deputatul sau senatorul aflat în situația prevăzută la alin. (1) nu poate să pledeze în cauzele civile sau comerciale împotriva statului, a autorităților sau instituțiilor publice, a companiilor naționale ori a societăților naționale în care acestea sunt părți. De asemenea, nu poate să pledeze în procese intentate statului român, în fața instanțelor internaționale.

Prevederile alin. (1) - (3) nu se aplică în cauzele în care avocatul este parte în proces sau acordă asistență ori reprezentare soțului sau rudelor până la gradul IV inclusiv.

Incompatibilități privind calitatea de parlamentar, specificate în Legea nr. 96/2006:

Potrivit prevederilor art. 16, calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu funcțiile publice de autoritate prevăzute la art. 81 alin. (2) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu situațiile de incompatibilitate generate de dispozițiile art. 82¹ din aceeași lege.

Calitatea de deputat sau de senator este, de asemenea, incompatibilă cu:

- funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la societățile reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare/reasigurare și cele financiare, precum și la instituțiile publice;

- funcția de președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevăzute la lit. a);

- funcția de reprezentant al statului în adunările generale ale societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevăzute la lit. a);

- funcția de manager sau membru al consiliilor de administrație ale regiilor autonome, companiilor și societăților naționale;

- calitatea de comerciant persoană fizică;

- calitatea de membru al unui grup de interes economic;

- o funcție publică încredințată de un stat străin, cu excepția acelor funcții prevăzute în acordurile și convențiile la care România este parte;

- funcția de președinte, vicepreședinte, secretar și trezorier al federațiilor și confederațiilor sindicale.

Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu funcțiile și activitățile persoanelor care, conform statutului lor, nu pot face parte din partide politice.

Prevederile alin. (3) nu se aplică reprezentanților organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale pentru care este prevăzută interdicția de a face parte din partide politice în statutul propriu.

Alte incompatibilități cu calitatea de deputat sau de senator se pot stabili numai prin lege organică.

Potrivit prevederilor art. 17, procedura declarării incompatibilității este următoarea:

Deputatul sau senatorul care, la data intrării în exercițiul mandatului, se află în una dintre situațiile de incompatibilitate prevăzute în prezentul statut sau în alte legi speciale are la dispoziție un termen de 15 zile pentru a notifica Biroul permanent al Camerei din care face parte cu privire la starea sa de incompatibilitate. După expirarea acestui termen, deputatul sau senatorul va opta, în termen de 30 de zile, între mandatul de

deputat sau de senator și funcția ori funcțiile incompatibile, demisionând potrivit opțiunii sale. Demisia deputatului sau a senatorului se aduce la cunoștința Biroului permanent al Camerei din care acesta face parte.

Deputatul sau senatorul care nu și-a exprimat opțiunea potrivit prevederilor alin. (1) rămâne în stare de incompatibilitate. Biroul permanent al Camerei din care face parte sesizează comisia care are în competență analizarea situațiilor de incompatibilitate în vederea întocmirii unui raport, în termen de 15 zile de la sesizare. Comisia competentă solicită punctul de vedere al Agenției Naționale de Integritate, care va răspunde solicitării în cel mult 5 zile. Raportul comisiei se înaintează Biroului permanent al Camerei Deputaților sau Senatului, care îl va informa pe deputatul sau senatorul în cauză și va supune în prima ședință a plenului Camerei din care face parte un proiect de hotărâre de constatare a stării de incompatibilitate și de încetare a mandatului.

Deputatul sau senatorul aflat într-o stare de incompatibilitate survenită în timpul exercitării mandatului aduce la cunoștința Biroului permanent al Camerei din care face parte această situație, în scris, în termen de cel mult 15 zile de la data intervenirii acesteia. La împlinirea termenului de 30 de zile de la notificare, prevederile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Deputatul sau senatorul se poate adresa Biroului permanent al Camerei din care face parte, în vederea clarificării unei eventuale stări personale de incompatibilitate. Biroul permanent înaintează solicitarea comisiei care are în competență analizarea situațiilor de incompatibilitate, în vederea întocmirii unui raport, în termen de 15 zile de la sesizare. În cazul în care din raportul comisiei reiese existența unei stări de incompatibilitate, deputatul sau senatorul are obligația ca în termen de 30 de zile să opteze între calitatea de deputat ori de senator și funcția sau funcțiile incompatibile. Prevederile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Prevederile referitoare la declararea stării de incompatibilitate prevăzute la alin. (1) - (4) se completează în mod corespunzător cu cele ale regulamentului fiecărei Camere, precum și cu cele ale Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr. 176/2010, cu modificările ulterioare.

În situația în care Agenția Națională de Integritate a finalizat un raport de evaluare privind existența unei incompatibilități a unui deputat sau senator, raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei în cauză, precum și Camerei din care aceasta face parte, în conformitate cu art. 21 alin. (4) din Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare. Biroul permanent al Camerei din care face parte persoana în cauză o înștiințează de urgență pe aceasta, punându-i la dispoziție o copie a raportului.

Exemplu: X este deputat în Parlamentul României și deține funcția de administrator în cadrul societății comerciale SC Y SRL.

2. PENTRU FUNCȚIA DE MEMBRU AL GUVERNULUI ȘI ALTE FUNCȚII PUBLICE DE AUTORITATE DIN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ CENTRALĂ ȘI LOCALĂ:

Articolul 84 din Legea nr. 161/2003 prevede faptul că funcția de membru al Guvernului este incompatibilă cu:

- orice altă funcție publică de autoritate, cu excepția celei de deputat sau de senator ori a altor situații prevăzute de Constituție;

- o funcție de reprezentare profesională salarizată în cadrul organizațiilor cu scop comercial;
- funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, precum și la instituțiile publice;
- funcția de președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la societățile comerciale prevăzute la lit. c);
- funcția de reprezentant al statului în adunările generale ale societăților comerciale prevăzute la lit. c);
- funcția de manager sau membru al consiliilor de administrație ale regiilor autonome, companiilor și societăților naționale;
- calitatea de comerciant persoană fizică;
- calitatea de membru al unui grup de interes economic;
- o funcție publică încredințată de un stat străin, cu excepția acelor funcții prevăzute în acordurile și convențiile la care România este parte.

Funcția de secretar de stat, funcția de subsecretar de stat și funcțiile asimilate acestora sunt incompatibile cu exercitarea altei funcții publice de autoritate, precum și cu exercitarea funcțiilor prevăzute la alin. (1) lit. b) - i).

În mod excepțional, Guvernul poate aproba participarea persoanelor prevăzute la alin. (1) și (2) ca reprezentanți ai statului în adunarea generală a acționarilor ori ca membri în consiliul de administrație al regiilor autonome, companiilor sau societăților naționale, instituțiilor publice ori al societăților comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, de interes strategic sau în cazul în care un interes public impune aceasta.

Membrii Guvernului, secretarii de stat, subsecretarii de stat și persoanele care îndeplinesc funcții asimilate acestora pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar-artistice.

Exemplu: X este secretar de stat în cadrul Ministerului Z și, în același timp, deține și calitatea de persoană fizică autorizată.

3. PENTRU ALEȘII LOCALI:

① Primari:

Incompatibilitățile pentru funcția de primar sunt specificate în Legea nr. 161/2003.

Articolul 87 prevede că primarul nu poate ocupa următoarele funcții sau calități:

- consilier local;
- consilier județean;

- prefect sau subprefect;
- funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă, indiferent de durata acestuia;
- președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație ori cenzor sau orice funcție de conducere ori de execuție la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, la regiile autonome de interes național sau local, la companiile și societățile naționale, precum și la instituțiile publice;
- președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la o societate comercială;
- reprezentant al unității administrativ-teritoriale în adunările generale ale societăților comerciale de interes local sau de reprezentant al statului în adunarea generală a unei societăți comerciale de interes național;
- comerciant persoană fizică;
- membru al unui grup de interes economic⁶;
- deputat sau senator;
- ministru, secretar de stat, subsecretar de stat sau o altă funcție asimilată acestora;
- orice alte funcții publice⁷ sau activități remunerate, în țară sau în străinătate, cu excepția funcției de cadru didactic sau a funcțiilor în cadrul unor asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale.
- acționar semnificativ⁸ la o societate comercială înființată de consiliul local, respectiv de consiliul județean. Incompatibilitatea există și în situația în care soțul sau rudele de gradul I ale alesului local dețin calitatea de acționar - incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari (articolul 89).

Primarii, primarul general pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, cercetării științifice și al creației literar-artistic.

Exemple:

X este primar în localitatea A și, concomitent, membru al consiliului de administrație la o societate comercială aflată în subordinea consiliului local al localității A.

Y este primar al Municipiului B. În același timp, Y este funcționar public într-o altă autoritate publică.

② Viceprimari:

Incompatibilitățile pentru funcția de viceprimar sunt specificate în Legea nr. 161/2003.

⁶ Grupul de interes economic este definit de articolul 118, (1) al Legii 161/2003 și reprezintă o asocieră între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă determinată, în scopul înlăturării sau dezvoltării activității economice a membrilor săi, precum și al îmbunătățirii rezultatelor activității respective.

⁷ Acest articol include și funcțiile de viceprimar, vicepreședinte și președinte al consiliului județean.

⁸ Acționarul semnificativ este persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din capitalul social sau îi conferă cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

Articolul 87 prevede că viceprimarul nu poate ocupa următoarele funcții sau calități⁹:

- consilier județean;
- prefect sau subprefect;
- funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă, indiferent de durata acestuia;
- președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație ori cenzor sau orice funcție de conducere ori de execuție la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, la regiile autonome de interes național sau local, la companiile și societățile naționale, precum și la instituțiile publice;
- președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la o societate comercială;
- reprezentant al unității administrativ-teritoriale în adunările generale ale societăților comerciale de interes local sau de reprezentant al statului în adunarea generală a unei societăți comerciale de interes național;
- comerciant persoană fizică;
- membru al unui grup de interes economic¹⁰;
- deputat sau senator;
- ministru, secretar de stat, subsecretar de stat sau o altă funcție asimilată acestora;
- orice alte funcții publice¹¹ sau activități remunerate, în țară sau în străinătate, cu excepția funcției de cadru didactic sau a funcțiilor în cadrul unor asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale.
- acționar semnificativ¹² la o societate comercială înființată de consiliul local, respectiv de consiliul județean. Incompatibilitatea există și în situația în care soțul sau rudele de gradul I ale alesului local dețin calitatea de acționar, incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari (articolul 89).

Viceprimarii și viceprimarii Municipiului București pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar-artistice.

Exemplu:

⁹ În conformitate cu dispozițiile art. 57 alin. (7) din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, lege organică, republicată în Monitorul Oficial nr. 123 din 20 februarie 2007, în temeiul art. III din Legea nr. 286 din 29 iunie 2006 pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, republicată: „pe durata exercitării mandatului, viceprimarul își păstrează statutul de consilier local, fără a beneficia de indemnizația aferentă acestui statut”. În situația în care persoana care îndeplinește funcția de viceprimar nu a încasat indemnizația de consilier local, legea nu prevede nicio sancțiune, aceasta nereprezentând o încălcare a regimului incompatibilităților.

¹⁰ Grupul de interes economic este definit de articolul 118, (1) al Legii 161/2003 și reprezintă o asocieră între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă determinată, în scopul înlesnirii sau dezvoltării activității economice a membrilor săi, precum și al îmbunătățirii rezultatelor activității respective.

¹¹ Acest articol include și funcțiile de primar, vicepreședinte și președinte al consiliului județean.

¹² Acționarul semnificativ este persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din capitalul social sau îi conferă cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

X este viceprimar al orașului A. În același timp, X este reprezentant al orașului A în adunarea generală a acționarilor la o societate de interes local înființată prin hotărâre de consiliu local din localitate și președinte de ședință în cadrul aceleiași adunări.

③ Președintele consiliului județean:

Incompatibilitățile pentru funcția de președinte al consiliului județean sunt specificate în Legea nr. 161/2003, articolul 87, conform căruia nu poate ocupa următoarele funcții sau calități în timpul exercitării mandatului:

- consilier local;
- prefect sau subprefect;
- funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă, indiferent de durata acestuia;
- președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație ori cenzor sau orice funcție de conducere ori de execuție la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, la regiile autonome de interes național sau local, la companiile și societățile naționale, precum și la instituțiile publice;
- președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la o societate comercială;
- reprezentant al unității administrativ-teritoriale în adunările generale ale societăților comerciale de interes local sau de reprezentant al statului în adunarea generală a unei societăți comerciale de interes național;
- comerciant persoană fizică;
- membru al unui grup de interes economic¹³;
- deputat sau senator;
- ministru, secretar de stat, subsecretar de stat sau o altă funcție asimilată acestora;
- orice alte funcții publice sau activități remunerate, în țară sau în străinătate, cu excepția funcției de cadru didactic sau a funcțiilor în cadrul unor asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale.
- acționar semnificativ¹⁴ la o societate comercială înființată de consiliul local, respectiv de consiliul județean. Incompatibilitatea există și în situația în care soțul sau rudele de gradul I ale alesului local dețin calitatea de acționar incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari (articolul 89).

¹³ Grupul de interes economic este definit de articolul 118, (1) al Legii 161/2003 și reprezintă o asocieră între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă determinată, în scopul înlesnirii sau dezvoltării activității economice a membrilor săi, precum și al îmbunătățirii rezultatelor activității respective.

¹⁴ Acționarul semnificativ este persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din capitalul social sau îi conferă cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

④ Vicepreședintele consiliului județean:

Incompatibilitățile pentru funcția de vicepreședinte al consiliului județean sunt specificate în Legea nr. 161/2003. Articolul 87 prevede că vicepreședintele consiliului județean nu poate ocupa următoarele funcții sau calități în timpul exercitării mandatului:

- consilier local;
- prefect sau subprefect;
- funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă, indiferent de durata acestuia;
- președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, administrator, membru al consiliului de administrație ori cenzor sau orice funcție de conducere ori de execuție la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, la regiile autonome de interes național sau local, la companiile și societățile naționale, precum și la instituțiile publice;
- președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la o societate comercială;
- reprezentant al unității administrativ-teritoriale în adunările generale ale societăților comerciale de interes local sau de reprezentant al statului în adunarea generală a unei societăți comerciale de interes național;
- comerciant persoană fizică;
- membru al unui grup de interes economic¹⁵;
- deputat sau senator;
- ministru, secretar de stat, subsecretar de stat sau o altă funcție asimilată acestora;
- orice alte funcții publice¹⁶ sau activități remunerate, în țară sau în străinătate, cu excepția funcției de cadru didactic sau a funcțiilor în cadrul unor asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale;
- acționar semnificativ¹⁷ la o societate comercială înființată de consiliul local, respectiv de consiliul județean. Incompatibilitatea există și în situația în care soțul sau rudele de gradul I ale alesului local dețin calitatea de acționar; incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari.

⑤ Consilieri locali:

Incompatibilitățile pentru funcția de consilier local sunt specificate în Legea nr. 161/2003.

¹⁵ Grupul de interes economic este definit de articolul 118, (1) al Legii 161/2003 și reprezintă o asocieră între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă determinată, în scopul înlăturării sau dezvoltării activității economice a membrilor săi, precum și al îmbunătățirii rezultatelor activității respective.

¹⁶ Acest articol include și funcția de președinte al consiliului județean, primar sau viceprimar.

¹⁷ Acționarul semnificativ este persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din capitalul social sau îi conferă cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

Conform articolului 88, un consilier local nu poate fi în același timp¹⁸:

- consilier județean - incompatibilitatea intervine după validarea celui de-al doilea mandat;
- primar;
- prefect sau subprefect;
- funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă în aparatul propriu al consiliului local respectiv sau în aparatul propriu al consiliului județean ori al prefecturii din județul respectiv;
- președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, asociat, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la regiile autonome și societățile comerciale de interes local înființate sau aflate sub autoritatea consiliului local ori a consiliului județean respectiv sau la regiile autonome și societățile comerciale de interes național care își au sediul sau care dețin filiale în unitatea administrativ-teritorială respectivă;
- președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la o societate comercială de interes local ori la o societate comercială de interes național care își are sediul sau care deține filiale în unitatea administrativ-teritorială respectivă;
- reprezentant al statului la o societate comercială care își are sediul ori care deține filiale în unitatea administrativ-teritorială respectivă;
- deputat sau senator;
- ministru, secretar de stat, subsecretar de stat și funcțiile asimilate acestora;
- acționar semnificativ¹⁹ la o societate comercială înființată de consiliul local. Incompatibilitatea există și în situația în care soțul sau rudele de gradul I ale alesului local dețin calitatea de acționar, incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari.

Exemple:

Y este consilier local în consiliul local al orașului ABC. În același timp, deține funcția de funcționar public.

Domnul X este consilier local. Societatea comercială S.C. A S.A. este înființată de către consiliul local din care acesta face parte. Domnul X este acționar unic al S.C. B S.R.L., care deține 30% din acțiunile S.C. A

¹⁸ În conformitate cu dispozițiile art. 57 alin. (7) din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, lege organică, republicată în Monitorul Oficial nr. 123 din 20 februarie 2007, în temeiul art. III din Legea nr. 286 din 29 iunie 2006 pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, republicată: „pe durata exercitării mandatului, viceprimarul își păstrează statutul de consilier local, fără a beneficia de indemnizația aferentă acestui statut”. În situația în care persoana care îndeplinește funcția de viceprimar nu a încasat indemnizația de consilier local, legea nu prevede nicio sancțiune, aceasta nereprezentând o încălcare a regimului incompatibilităților.

¹⁹ Acționarul semnificativ este persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din capitalul social sau îi conferă cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

S.A. Calitatea de ales local este incompatibilă cu cea de acționar semnificativ la o societate comercială înființată de consiliul local, respectiv de consiliul județean.

⑥ Consilieri județeni:

Incompatibilitățile pentru funcția de consilier județean sunt specificate în Legea nr. 161/2003. Conform articolului 88, un consilier județean nu poate fi în același timp:

- consilier local - incompatibilitatea intervine după validarea celui de-al doilea mandat;
- primar sau viceprimar;
- prefect sau subprefect;
- funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă în aparatul propriu al consiliului local, respectiv sau în aparatul propriu al consiliului județean ori al prefecturii din județul respectiv;
- președinte, vicepreședinte, director general, director, manager, asociat, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la regiile autonome și societățile comerciale de interes local înființate sau aflate sub autoritatea consiliului local ori a consiliului județean respectiv sau la regiile autonome și societățile comerciale de interes național care își au sediul sau care dețin filiale în unitatea administrativ-teritorială respectivă;
- președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la o societate comercială de interes local ori la o societate comercială de interes național care își are sediul sau care deține filiale în unitatea administrativ-teritorială respectivă;
- reprezentant al statului la o societate comercială care își are sediul ori care deține filiale în unitatea administrativ-teritorială respectivă;
- deputat sau senator;
- ministru, secretar de stat, subsecretar de stat și funcțiile asimilate acestora.
- acționar semnificativ²⁰ la o societate comercială înființată de consiliul județean. Incompatibilitatea există și în situația în care soțul sau rudele de gradul I ale alesului local dețin calitatea de acționar, incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari.

Exemple:

Domnul Z este consilier județean în Județul A. În același timp, este și administrator și membru al consiliului de administrație pentru S.C. C S.A., companie înființată de către consiliul județean.

Doamna F este consilier județean în Județul L. Aceasta deține, în paralel, funcția de director al unei direcții din cadrul consiliului județean L.

²⁰ Acționarul semnificativ este persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din capitalul social sau îi conferă cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

Domnul Y este consilier județean în Județul R. În paralel, domnul Y este director adjunct, ulterior, director general și președinte al consiliului de administrație al unei regii autonome de interes național care are sedii în Județul R.

⑦ Prefect și subprefect:

Prefecții și subprefecții nu pot deține concomitent cu această funcție și următoarele funcții sau calități (art. 85 din Legea nr. 161/2003):

- deputat sau senator;
- primar și viceprimar, primar general și viceprimar al Municipiului București;
- consilier local sau consilier județean;
- o funcție de reprezentare profesională salarizată în cadrul organizațiilor cu scop comercial;
- președinte, vicepreședinte, director general, director, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, precum și la instituțiile publice;
- președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociaților la societățile comerciale prevăzute la litera anterioară (e);
- reprezentant al statului în adunările generale ale societăților comerciale prevăzute la lit. e);
- manager sau membru al consiliilor de administrație ale regiilor autonome, companiilor și societăților naționale;
- comerciant persoană fizică;
- membru al unui grup de interes economic;
- o funcție publică încredințată de un stat străin, cu excepția acelor funcții prevăzute în acordurile și convențiile la care România este parte.

Prefecții și subprefecții pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar-artistic.

Conform articolului 86, la data depunerii jurământului sau la data numirii în funcție, persoanele care urmează să exercite funcția de prefect sau subprefect sunt obligate să declare că nu se află în unul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege.

În cazul în care situația de incompatibilitate apare în timpul exercitării funcției de prefect și subprefect, constatarea cazului de incompatibilitate se face de ministrul administrației publice, care îl va informa pe primul-ministru, pentru a dispune măsurile necesare.

⑧ Când intervine incompatibilitatea?

Este generată o situație de incompatibilitate în cazul în care persoana respectivă deține, simultan, calitatea de ales local și una sau mai multe funcții/calități al căror cumul este interzis de lege.

Reglementarea incompatibilităților vizează protejarea valorilor sociale care privesc imparțialitatea în exercitarea funcțiilor publice, având în vedere că funcțiile deținute în stare de incompatibilitate se influențează sau se pot influența reciproc, funcția publică nemaiputând fi exercitată în condiții de obiectivitate și imparțialitate, fiind, astfel, vătămat principiul supremației interesului public.

Potrivit dispozițiilor art. 91 din Legea nr. 161/2003, starea de incompatibilitate intervine numai după validarea mandatului de ales local și dacă acesta nu renunță la funcția/calitatea deținută anterior în termen de cel mult 15 zile de la dobândirea calității de ales local. De asemenea, alesul local poate renunța la funcția deținută înainte de a fi numit sau ales în funcția care atrage starea de incompatibilitate.

În cazul prevăzut la art. 89, incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari semnificativi la o societate comercială înființată de consiliul local, respectiv de consiliul județean.

Încălcarea dispozițiilor art. 90 atrage încetarea de drept a mandatului de ales local la data încheierii contractelor. Dacă alesul local avea încheiate contracte de prestări de servicii, de executare de lucrări, de furnizare de produse sau contracte de asociere cu autoritățile administrației publice locale din care face parte, cu instituțiile sau regiile autonome de interes local aflate în subordinea ori sub autoritatea consiliului local sau județean respectiv ori cu societățile comerciale înființate de consiliile locale sau consiliile județene respective, alesul local are obligația de a renunța la acestea anterior validării mandatului.

4. PENTRU FUNCȚIONARII PUBLICI:

① Incompatibilități privind funcționarii publici:

Calitatea de funcționar public este incompatibilă cu orice altă funcție publică, precum și cu funcțiile de demnitate publică (art. 94 din Legea nr. 161/2003).

Incompatibilitatea la funcționarii publici se manifestă prin faptul că nu pot deține alte funcții și nu pot desfășura alte activități, remunerate sau neremunerate (art. 94, alin. (2)):

- a) în cadrul autorităților sau instituțiilor publice;
- b) în cadrul cabinetului demnitarului, cu excepția cazului în care funcționarul public este suspendat din funcția publică, în condițiile legii, pe durata numirii sale²¹;
- c) în cadrul regiilor autonome, societăților comerciale ori în alte unități cu scop lucrativ din sectorul public;

²¹ La încheierea mandatului demnitarului, funcționarul public este reîncadrat în funcția publică deținută sau într-o funcție similară.

d) în calitate de membru al unui grup de interes economic²².

Atenție:

Starea de incompatibilitate nu se aplică pentru cazurile prevăzute de literele a) și c) dacă:

- este desemnat printr-un act administrativ, emis în condițiile legii, să reprezinte interesele statului în legătură cu activitățile desfășurate de operatorii economici cu capital ori patrimoniu integral sau majoritar de stat, în condițiile rezultate din actele normative în vigoare;

- este desemnat printr-un act administrativ, emis în condițiile legii, să participe în calitate de reprezentant al autorității ori instituției publice în cadrul unor organisme sau organe colective de conducere constituite în temeiul actelor normative în vigoare;

- exercită un mandat de reprezentare, pe baza desemnării de către o autoritate sau instituție publică, în condițiile expres prevăzute de actele normative în vigoare.

Atenție:

Nu se află în situație de incompatibilitate funcționarul public care este desemnat prin act administrativ pentru a face parte din echipa de proiect finanțat din fonduricomunitare nerambursabile postaderare, precum și din împrumuturi externe contractate sau garantate de stat rambursabile sau nerambursabile, cu excepția funcționarilor publici care exercită atribuții ca auditor sau atribuții de control asupra activității derulate în cadrul acesteia și a funcționarilor publici care fac parte din echipa de proiect, dar pentru care activitatea desfășurată în cadrul respectivei echipe generează o situație de conflict de interese cu funcția publică pe care o ocupă.

Exemplu:

Primăria X câștigă un proiect finanțat din fonduri structurale. Echipa de proiect, incluzând managerul de proiect, asistent, responsabil financiar a fost formată din funcționari publici din Primăria X. Funcționarilor publici li s-au încheiat contracte de muncă pe lângă cele deja existente. Conform alineatului 2, litera a), articolul 94 din Legea nr. 161/2003, funcționarii publici nu pot deține alte activități remunerate în cadrul instituțiilor publice.

Funcționarii publici care, în exercitarea funcției publice, au desfășurat activități de monitorizare și control cu privire la societăți comerciale sau alte unități cu scop lucrativ de natura celor prevăzute la alin. (2) lit. c) nu pot să-și desfășoare activitatea și nu pot acorda consultanță de specialitate la aceste societăți timp de 3 ani după ieșirea din corpul funcționarilor publici.

Funcționarii publici, funcționarii publici parlamentari și funcționarii publici cu statut special²³ pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice, al creației literar-artistice (art. 96 al Legii nr. 161/2003).

²² Grupul de interes economic este definit de articolul 118, (1) al Legii 161/2003 și reprezintă o asocieră între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă determinată, în scopul înlesnirii sau dezvoltării activității economice a membrilor săi, precum și al îmbunătățirii rezultatelor activității respective.

²³ Documentele care alcătuiesc dosarul profesional sunt gestionate de către autoritatea sau instituția publică la care aceștia sunt numiți.

De asemenea, pot exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile exercitate, potrivit fișei postului²⁴.

În ceea ce privește legătura indirectă, intenția legiuitorului este aceea de a face o legătură între pregătirea profesională a funcționarului public și funcția pe care acesta o exercită.

Cu titlu de exemplu, o persoană - numită în funcția publică de consilier juridic și care în fișa postului nu are atribuții de reprezentare în fața organelor jurisdicționale a entității publice respective - nu poate reprezenta juridic o altă entitate, din sectorul privat, în fața unor astfel de organe.

Funcționarii au dreptul la asociere sindicală și, deci, pot înființa organizații sindicale, adera la ele și exercita orice mandat în cadrul acestora (art. 29 din Legea nr. 188/1999).

② Raporturi ierarhice directe:

Articolul 95 din Legea nr. 161/2003 interzice raporturile ierarhice directe în cazul în care funcționarii publici respectivi sunt soți sau rude de gradul I - inclusiv dacă superiorul are calitatea de demnitar. Persoanele care se află în una dintre situațiile de mai sus trebuie să opteze, în termen de 60 de zile, pentru încetarea raporturilor ierarhice directe sau renunțarea la calitatea de demnitar.

Existența raportului ierarhic între soți sau rude de gradul I și neîndeplinirea obligației de a opta se constată de către șeful ierarhic superior al funcționarilor publici respectivi, care dispune încetarea raporturilor ierarhice directe dintre funcționarii publici soți sau rude de gradul I.

Dacă superiorul este demnitar și nu se îndeplinește obligația de a opta, situația se constată, după caz, de către primul-ministru, ministru sau prefect, care dispune încetarea raporturilor ierarhice directe dintre demnitar și funcționarul public soț sau rudă de gradul I.

③ Candidaturi:

Funcționarul public poate candida pentru o funcție eligibilă sau poate fi numit într-o funcție de demnitate publică (art. 97 din Legea nr. 161/2003).

Raportul de serviciu al funcționarului public se suspendă:

- pe durata campaniei electorale, până în ziua ulterioară alegerilor, dacă nu este ales;
- până la încetarea funcției eligibile sau a funcției de demnitate publică, în cazul în care funcționarul public a fost ales sau numit.

Înălții funcționari publici și funcționarii publici de conducere pot fi numiți în funcții de demnitate publică numai după încetarea, în condițiile legii, a raporturilor de serviciu și pot candida pentru funcții de demnitate publică numai după încetarea, în condițiile legii, a raporturilor de serviciu (art. 34 din Legea nr. 188/1999).

²⁴ Această prevedere a fost introdusă prin articolul 40, alineatul 3 al Legii nr. 284 din 28/12/2010, lege cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice.

④ **Apartenența la formațiuni politice:**

Funcționarii publici pot fi membri ai partidelor politice legal constituite, însă le este interzis să fie membri ai organelor de conducere ale partidelor politice și să exprime sau să apere în mod public pozițiile unui partid politic (art. 98 din Legea nr. 161/2003 și art. 44 din Legea nr. 188/1999).

Înălții funcționari publici nu pot fi membri ai unui partid politic, sub sancțiunea destituirii din funcția publică.

⑤ **Incompatibilități privind apartenența la organele de conducere a sindicatelor:**

În situația în care înălții funcționari publici sau funcționarii publici care au calitatea de ordonatori de credite sunt aleși în organele de conducere a organizațiilor sindicale, aceștia au obligația ca, în termen de 15 zile de la alegerea în organele de conducere ale organizațiilor sindicale, să opteze pentru una dintre cele două funcții. În cazul în care funcționarul public optează pentru desfășurarea activității în funcția de conducere în organizațiile sindicale, raporturile de serviciu ale acestuia se suspendă pe o perioadă egală cu cea a mandatului în funcția de conducere din organizația sindicală.

Funcționarii publici, alții decât cei prevăzuți mai sus, pot deține simultan funcția publică și funcția în organele de conducere ale organizațiilor sindicale, cu obligația respectării regimului incompatibilităților și al conflictelor de interese care le este aplicabil.

⑥ **Sanțiuni:**

Legea nr. 188/1999 prevede în articolul 101 modalitățile de destituire a funcționarilor publici din funcție. Astfel, destituirea se face prin act administrativ de către persoana care are competența legală de numire în funcția publică, ca sancțiune disciplinară aplicată pentru motive imputabile funcționarului public, în următoarele cazuri:

- pentru săvârșirea repetată a unor abateri disciplinare sau a unei abateri disciplinare care a avut consecințe grave;

- dacă s-a ivit un motiv legal de incompatibilitate, iar funcționarul public nu acționează pentru încetarea acestuia într-un termen de 10 zile calendaristice de la data intervenirii cazului de incompatibilitate.

Actul administrativ se comunică funcționarului public în termen de 5 zile lucrătoare de la data emiterii. Comunicarea actului administrativ trebuie să se facă anterior datei destituirii din funcția publică.

În contextul respectării prevederilor legii privind incompatibilitățile și conflictele de interese, Agenția Națională de Integritate este instituția căreia îi revine sarcina legală de evaluare a prezumțivelor situații de incompatibilitate și conflicte de interese. Aceasta, urmare a procedurii prevăzute de Legea nr. 176/2010, întocmește un raport de evaluare privind existența unei stări de incompatibilitate sau a unui conflict de interese, după caz. Acest raport poate fi contestat în instanță în termen de 15 zile, iar, în caz de necontestare, rămâne definitiv.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

1. ÎNTREBĂRI PRIVIND INCOMPATIBILITĂȚILE PARLAMENTARILOR - SENATORILOR ȘI DEPUTAȚILOR:

1. Întrebare:

Dacă deținerea simultană a funcției (neremunerată) de Președinte/Vicepreședinte al unei asociații, înființată în baza OG nr. 26/2000, și a celei de deputat în Parlamentul României este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

1. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a dispozițiilor legale incidente, având în vedere că noul Cod civil interzice analogia precum și faptul că incompatibilitățile sunt de strictă interpretare iar organizațiile neguvernamentale nu se încadrează în niciuna dintre ipotezele prevăzute de legiuitor la art. 81 sau art. 82 din Legea nr. 161/2003, opinăm că deținerea simultană a funcției (neremunerată) de Președinte/Vicepreședinte al unei asociații, înființată în baza OG nr. 26/2000, și a celei de deputat în Parlamentul României nu este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

2. Întrebare:

Care este termenul legal de opțiune între calitatea de parlamentar și funcția de primar/consilier local și care este momentul de la care curge acest termen, în raport cu fiecare dintre cele două categorii de funcții publice.

2. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că:

- din perspectiva funcției de primar/consilier local, termenul în care acesta aceștia au obligația să-și manifeste opțiunea pentru una dintre cele două funcții incompatibile este de 15 zile de la validarea mandatului, în conformitate cu dispozițiile art. 91 alin 3 din Legea nr.161/2003;
- din perspectiva calității de parlamentar, termenul în care aceștia au obligația să-și manifeste opțiunea pentru una dintre cele două funcții incompatibile este de 45 de zile de la apariția stării de incompatibilitate, în conformitate cu dispozițiile art. 17 din Legea nr.96/2006 Republicată privind Statutul deputaților și al senatorilor.

3. Întrebare:

Dacă exercitarea simultană a calității de parlamentar (deputat) și a calității de profesor titular al unui curs în cadrul Universității Politehnice București, fiind remunerat prin sistemul „plata cu ora”, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

3. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că exercitarea simultană a calității de parlamentar (deputat) și a calității de profesor titular de curs la Universitatea Politehnică București, nu este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, în sensul Legii 161/2003 și al Legii 96/2006.

4. Întrebare:

Dacă deținerea simultană a calității de parlamentar (deputat) și a calității de președinte și membru fondator al unei asociații de tip ONG, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

4. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea simultană a calității de parlamentar (deputat) și a calității de președinte și membru fondator al unei asociații de tip ONG, nu este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, în sensul Legii 161/2003 și al Legii 96/2006.

5. Întrebare:

Dacă deținerea simultană a calității de deputat și a calității de prorector al unei universități de stat, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

5. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea simultană a calității de deputat și a calității de prorector al unei universități de stat, nu este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, având în vedere prevederile legale aplicabile.

În acest sens, având în vedere atât voința legiuitorului, cât și reținerile instanței supreme, opinăm în sensul în care funcțiile prevăzute de art. 207 alin. 2 din Legea nr. 1/2011 sunt funcții de conducere didactică, atât timp cât ele nu cumulează prerogative de putere publică, cum ar fi atribuții privind emiterea unor acte administrative, gestionare de resurse umane în cadrul universității (numiri și eliberări din funcții, aplicarea unor sancțiuni etc.), sau atribuții în ceea ce privește angajarea răspunderii, administrarea patrimoniului, etc., funcția de prorector circumscriindu-se acestei ipoteze.

Cu toate acestea, considerăm oportună sublinierea faptului că, având în vedere textele legale aplicabile, precum și prerogativele pe care le exercită, dar și atribuțiile specifice funcției, privind emiterea unor acte administrative, de gestionare a resurselor umane, sau în ceea ce privește angajarea răspunderii, ar fi incidentă starea de incompatibilitate în situația dată, dacă deputatul sau senatorul ar deține, în mod simultan cu calitatea de parlamentar, și funcția de rector al unei universități de stat.

6. Întrebare:

Dacă deținerea simultană a calității de deputat și a funcției de administrator în cadrul unei societăți comerciale este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

6. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că exercitarea concomitentă a funcției de administrator al unei societăți comerciale și a calității de deputat în Parlamentul României este de natură să genereze o situație de incompatibilitate din perspectiva art. 16 alin. (2) litera a) din Legea nr. 96/

2006 republicată privind Statutul deputaților și al senatorilor coroborat cu dispozițiile art. 82 alin. (1) litera a) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

2. ÎNTREBĂRI PRIVIND INCOMPATIBILITĂȚILE/CONFLICTELE DE INTERESE ALE CONSILIERILOR LOCALI/JUDEȚENI:

1. Întrebare:

Dacă situația participării la procedura votului, în cadrul ședințelor Consiliului local, a consilierilor locali care au un interes în problema supusă dezbaterii este de natură să genereze o stare de conflict de interese și care este gradul de rudenie până la care subzistă situația interesului personal/patrimonial, respectiv a conflictului de interese.

1. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că participarea consilierilor locali la procedura de vot din cadrul ședințelor Consiliului local, atunci când au un interes personal patrimonial în cauză, este de natură să genereze un conflict de interese, având în vedere că participarea consilierului local la procesul de vot, în cadrul Consiliului local, cu privire la adoptarea unor hotărâri în probleme supuse dezbaterii în care are un interes personal patrimonial, fie personal, fie prin soț, soție, afini sau rude până la gradul al patrulea inclusiv.

În acest sens, consilierul local se află în conflict de interese dacă are un interes personal (în sensul art. 75 din Legea nr. 393/2004) în problema supusă dezbaterii pe care nu îl anunță la debutul ședinței, precum și dacă a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv.

Cu privire la gradul de rudenie pentru care se atrage starea de conflict de interese administrativ, considerând că Legea nr. 161/2003 face trimitere la prevederile art. 47 din Legea nr. 215/2001, se va avea în vedere sintagma „fie personal, fie prin soț, soție, afini sau rude până la gradul al patrulea inclusiv”. În ceea ce privește conflictul de interese de natură penală, reglementat de Codul penal în art. 301, se va avea în vedere gradul al II-lea de rudenie, conform textului legal.

2. Întrebare:

Dacă exercitarea simultană a calității de consilier local, respectiv, de asociat/administrator la o firmă de pază și securitate, care a încheiat un contract de prestări servicii cu primăria, este de natură să genereze o situație de conflict de interese.

2. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente art. 75 din Legea nr. 393/2004, opinăm că situația dedusă spre analiză poate genera un conflict de interese în condițiile în care alesul local ia parte la deliberarea și adoptarea de hotărâri a consiliului local dacă are un interes personal în problema supusă dezbaterii și nu anunță, la începutul dezbaterilor, interesul personal pe care îl are în problema respectivă.

De asemenea, în cauză poate interveni o stare de conflict de interese conorm art. 301 din codul penal dacă consilierul local, în exercitarea atribuțiilor, îndeplinește un act ori participă la luarea unei decizii prin care se realizează, direct sau indirect, un folos material pentru sine, soțul său, o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv, sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură.

3. Întrebare:

Dacă deținerea simultană a calității de consilier local, respectiv a celei de administrator al unei societăți comerciale înființată în subordinea consiliului local (societate de gospodărire comunală), este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

3. Răspuns:

Din cele expuse de dumneavoastră și din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente art. 88 din Legea nr. 161/2003, opinăm că deținerea simultană a calității de consilier local, respectiv a celei de administrator al unei societăți comerciale înființată în subordinea consiliului local (societate de gospodărire comunală), este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, întrucât un consilier local nu poate deține calitatea de administrator al unei societăți comerciale de interes local, înființată sau aflată în subordinea consiliului local din care face parte.

4. Întrebare:

Dacă exercitarea simultană a funcției de manager al unui spital - aflat în subordinea unei instituții publice centrale (minister) - și a funcției de consilier local este de natură să genereze o stare de incompatibilitate.

4. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că exercitarea simultană a funcției de manager al unui spital - aflat în subordinea unei instituții publice (minister) - și a funcției de consilier local este de natură să genereze o situație de incompatibilitate din perspectiva dispozițiilor art. 178, alin. (1) lit. a) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății.

5. Întrebare:

Dacă participarea consilierilor locali la adoptarea unor hotărâri ale consiliului local privind scoaterea la licitație publică a suprafețelor de pajiști disponibile aparținând domeniului public al unei comune în condițiile în care, la respectiva licitație ar urma să participe o asociație a crescătorilor de animale ai cărei membrii fondatori sunt doi dintre consilieri și care are în componență soți/soții, afini și rude până la gradul al patrulea, inclusiv ai altor consilieri, este de natură să genereze un conflict de interese.

5. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente opinăm că situația prezentată conform art. 75 și art. 77 din Legea nr. 393/2004 și art. 47 din Legea nr. 215/2001 este de natură să genereze un conflict de interese, consilierul local având obligația de a nu lua parte la deliberarea și la adoptarea hotărârilor în cazul în care, fie personal, fie prin soț, soție, afini sau rude până la gradul al patrulea inclusiv, are un interes patrimonial în problema supusă dezbaterilor consiliului local, sau dacă respectivele hotărâri ar putea prezenta un beneficiu pentru o asociație din care face parte.

6. Întrebare:

Dacă exercitarea unei funcții publice în cadrul unui consiliu local, concomitent cu calitatea de consilier local în cadrul aceleiași consiliu local este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

6. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente art. 88 lit. c) din Legea nr. 161/2003, opinăm că exercitarea unei funcții publice concomitent cu calitatea de consilier local în cadrul consiliului local este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, consilierul local având obligația de a renunța la funcția care atrage starea de incompatibilitate în termen de 15 zile de la data numirii în această funcție.

7. Întrebare:

Dacă exercitarea simultană a calității de consilier local și a calității de personal contractual în Compartimentul S.M.U.R.D., cuprins în organigrama și statul de funcții al primăriei, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

7. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea simultană a calității de consilier local și a calității de personal contractual în Compartimentul S.M.U.R.D., cuprins în organigrama și statul de funcții al primăriei este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, în raport de prevederile legale din art. 88 din Legea nr. 161/2003, în condițiile în care Compartimentul S.M.U.R.D. este inclus în aparatul propriu al consiliului local.

8. Întrebare:

Dacă exercitarea simultană a funcției publice de șef birou control din cadrul Casei de Asigurări de Sănătate și a calității de consilier local/județean este de natură să genereze o stare de incompatibilitate.

8. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente art. 94 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 161/2003, opinăm că exercitarea simultană a funcției publice de șef birou control din cadrul Casei de Asigurări de Sănătate și a calității de consilier local/județean este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

3. ÎNTREBĂRI PRIVIND INCOMPATIBILITĂȚILE APLICABILE PRIMARILOR:**1. Întrebare:**

Dacă deținerea funcției de primar, simultan cu funcția de președinte/membru în Consiliul Director al unui Grup de Acțiune Locală (GAL), membru în Consiliul Director al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară

(ADI) ONG/asociație constituită pentru implementarea programului LEADER-finanțat prin PNDR, asociație urbarială, poate genera o situație de incompatibilitate.

1. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente opinăm că deținerea funcției de primar simultan cu funcția de președinte/membru în Consiliul Director al unui Grup de Acțiune Locală (GAL), membru în Consiliul Director al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) ONG/asociație constituită pentru implementarea programului LEADER-finanțat prin PNDR, asociație urbarială, nu generează o situație de incompatibilitate.

2. Întrebare:

Dacă deținerea calității de primar, simultan cu calitatea membru în Consiliul de Administrație al unei școli, poate genera o situație de incompatibilitate.

2. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea simultană a calității de primar și a calității de membru în Consiliul de Administrație al unei școli nu este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, conform ultimelor modificări legislative aduse prin O.U.G. nr. 49/2014.

3. Întrebare:

Dacă deținerea funcției de primar, simultan cu funcția de consilier local/județean, prefect sau subprefect, poate genera o situație de incompatibilitate.

3. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea funcției de primar, simultan cu funcția de consilier local/județean, prefect sau subprefect, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, fiind aplicabile dispozițiile art. 87 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 161/2003.

4. Întrebare:

Dacă deținerea funcției de primar, simultan cu calitatea de funcționar public, poate genera o situație de incompatibilitate.

4. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea funcției de primar, simultan cu calitatea de funcționar public, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, fiind aplicabile dispozițiile art. 87 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 161/2003.

5. Întrebare:

Dacă deținerea funcției de primar, simultan cu calitatea de PFA, PFI, II, IF, administrator în cadrul unei societăți comerciale, poate genera o situație de incompatibilitate.

5. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea funcției de primar, simultan cu calitatea de PFA, PFI, II, IF, administrator în cadrul unei societăți comerciale, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, fiind aplicabile dispozițiile art. 87 alin. (1) lit. d) și g) din Legea nr. 161/2003.

6. Întrebare:

Dacă deținerea funcției de primar, simultan cu deținerea funcției de reprezentant al unității administrativ-teritoriale în adunările generale ale societăților comerciale de interes local sau de reprezentant al statului în adunarea generală a unei societăți comerciale de interes național, poate genera o situație de incompatibilitate.

6. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea funcției de primar, simultan cu deținerea funcției de reprezentant al unității administrativ-teritoriale în adunările generale ale societăților comerciale de interes local sau de reprezentant al statului în adunarea generală a unei societăți comerciale de interes național, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, fiind aplicabile dispozițiile art. 87 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 161/2003.

7. Întrebare:

Dacă deținerea funcției de primar, simultan cu deținerea unei alte funcții publice sau activități remunerate, poate genera o situație de incompatibilitate.

7. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea funcției de primar, simultan cu deținerea unei alte funcții publice sau activități remunerate, este de natură să genereze o situație de incompatibilitate, fiind aplicabile dispozițiile art. 87 alin. 1 lit. k) din Legea nr. 161/2003.

4. ÎNTREBĂRI PRIVIND INCOMPATIBILITĂȚILE FUNCȚIONARILOR PUBLICI:**1. Întrebare:**

Dacă exercitarea simultană a unei funcții publice de inspector antifraudă din cadrul Direcției Generale Antifraudă Fiscală și a calității de consilier local este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

1. Răspuns:

Din cele expuse de dumneavoastră și din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente art. 94 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 161/2003, opinăm că exercitarea simultană a unei funcții publice de inspector antifraudă din cadrul Direcției Generale Antifraudă Fiscală și a calității de consilier local este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

2. Întrebare:

Dacă un funcționar public se află într-o situație de incompatibilitate în cazul în care deține/exercită următoarele funcții/calități: administrator societate comercială, medic de familie, expert (orice domeniu), PFA, broker, președinte asociație neguvernamentală, cenzor, casier, titular cabinet psihologic, asistent social, informatician, instructor auto, traducător, mediator, șofer, mecanic auto.

2. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale, opinăm că deținerea simultană a unei funcții publice și desfășurarea activităților anterior menționate, în sectorul privat, generează o situație de incompatibilitate din perspectiva dispozițiilor art. 96 din Legea nr. 161/2003, dacă activitatea desfășurată în sectorul privat este în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile exercitate ca funcționar public.

3. Întrebare:

Dacă un funcționar public de conducere, încadrat la Serviciul Audit Public, poate desfășura activitate remunerată în cadrul unui proiect finanțat din fonduri europene, fără a se genera o situație de incompatibilitate?

3. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că un funcționar public de conducere, încadrat la Serviciul Audit Public, nu poate desfășura activitate remunerată în cadrul unui proiect finanțat din fonduri europene dacă exercită atribuții ca auditor sau atribuții de control asupra activității derulate în cadrul echipei de proiect.

4. Întrebare:

Dacă un funcționar public poate desfășura activități remunerate în cadrul unor echipe de implementare a proiectelor din fonduri europene?

4. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că deținerea simultană a unei funcții publice de execuție și desfășurarea de activități în cadrul proiectelor din fonduri europene nu generează o situație de incompatibilitate în măsura în care funcționarul public este desemnat prin act administrativ pentru a face parte din echipa de proiect finanțat din fonduri europene, în condițiile art. 94 alin. (22) din Legea nr. 161/2003.

În situația în care beneficiarul finanțării din fonduri comunitare nerambursabile postaderare, precum și din împrumuturi externe contractate sau garantate de stat rambursabile sau nerambursabile, este o entitate privată, funcționarul public poate desfășura activități remunerate în cadrul proiectului numai dacă activitatea desfășurată în cadrul echipei de implementare a proiectului nu este în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile exercitate ca funcționar public.

5. Întrebare:

Dacă exercitarea simultană de către funcționarii publici a funcției de președinte/vicepreședinte/membru al birourilor electorale este de natură să genereze o stare de incompatibilitate.

5. Răspuns:

Având în vedere dispozițiile art. 94 din Legea nr. 161/2003, coroborate cu art. 68 alin. (2) din Legea nr. 35/2008, știind faptul că incompatibilitățile sunt de strictă interpretare, opinăm că generarea unei stări de incompatibilitate poate fi stabilită numai prin raportare la atribuțiile exercitate în calitate de funcționar public.

Suntem în situația generării unei potențiale stări de incompatibilitate numai în situația în care există o eventuală legătură directă sau indirectă între atribuțiile de funcționar public și cele exercitate în calitate de președinte/vicepreședinte/membru al birourilor electorale.

6. Întrebare:

Dacă exercitarea simultană de către secretarul comunei, orașului, municipiului, județului a funcției de președinte/vicepreședinte/membru al birourilor electorale este de natură să genereze o stare de incompatibilitate.

6. Răspuns:

Din perspectiva dispozițiilor art. 116 din Legea nr. 215/2001, în ceea ce privește secretarul comunei, orașului, municipiului, județului, coroborat cu art. 13 din Legea nr. 35/2008, prin raportare la dispozițiile art. 94 și următoarele din Legea nr. 161/2003, opinăm că se generează o situație de incompatibilitate prin exercitarea concomitentă cu funcția de președinte/vicepreședinte/membru al biroului electoral.

5. ÎNTREBĂRI PRIVIND INCOMPATIBILITĂȚILE FUNCȚIONARILOR PUBLICI CU STATUT SPECIAL:**1. Întrebare:**

Dacă un funcționar public cu statut special se află într-o situație de incompatibilitate în cazul în care, simultan cu funcția publică, exercită următoarele funcții/calități: administrator/director la societăți comerciale din mediul privat, Persoană Fizică Autorizată cu obiect de activitate agricol (apicultură, zootehnie, cultivarea plantelor etc.)/transport/organizare evenimente/fotografie/deratizare/consultanță, taximetrist/taximetrist UBER, instructor karate, traducător, psiholog, evaluator risc, profesor legislație auto, administrator/președinte/cenzor asociație de proprietari, muzician/rapsod/instrumentist, broker, kinetoterapeut, mediator, președinte club sportiv, arbitru, antrenor, observator, instructor tir, contabil, agent colectări rate, agent pază, expert, ospătar, formator, monitor de schi.

1. Răspuns:

Din interpretarea sistematică a prevederilor legale incidente, opinăm că exercitarea funcției publice cu statut special simultan cu funcțiile/calitățile enumerate anterior este de natură să genereze o situație de incompatibilitate în cazul în care există o legătură directă sau indirectă între atribuțiile exercitate în calitate de funcționar public cu statut special, potrivit fișei postului și activitățile desfășurate în mediul privat.

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE (A.N.I.)

B-dul Lascăr Catargiu nr. 15, 010661, sector 1, București - România

Telefon: +40-37-206 98 69; Fax: +40-37-206 98 88

e-Mail: ani@integritate.eu

Site Web: www.integritate.eu

